

BIBIANA, medzinárodný dom umenia pre deti, Panská 41, Bratislava

UMENIE JE HRA...

/Scenár interaktívnej výstavy vychádzajúcej z tvorby Ľudovíta Fullu.
Výstava venovaná 100. výročiu narodenia umelca./

AUTORI:

Katarína Kosánová
Soňa Sadilková

NA ÚVOD

Predložený scenár interaktívnej výstavy vychádza z tvorby L. Fullu. Naším zámerom je prezentovať vybrané diela umelca prostredníctvom tvorivých interpretačných techník.

Koncepcia je založená na príbehu od línie k priestoru vo Fullovej výtvarnej tvorbe. Tomuto podliehajú aj jednotlivé kapitoly výstavy, ktoré pojednávajú o výrazných črtách autorovej tvorby a logicky/i výtvarne/na seba nadväzujú. Okrem hravého stretnutia s jeho obrazmi a scénografickými návrhmi chceme deti upozorniť na niektoré pojmy výtvarného jazyka v úzkej súvislosti so zvolenými reprodukciami.

Chceme upozorniť, že scenár výstavy Umenie je hra... je pochopiteľne silne vizuálny. Aj keď sa snažíme čiastočne v nej hovoriť výtvarným jazykom, texty sú hravé a zrozumiteľné malým návštevníkom. Vyhybame sa encyklopedickým vysvetlivkám – dôraz kladieme na vizuálnu stránku.

Osobnosť Fullu bude prezentovaná predovšetkým cez jeho tvorbu. Jeho portrét sa bude miestami vtipne objavovať spolu s textovými bublinami, do ktorých vložíme niektoré jeho výroky. Jeden z nich je UMENIE JE HRA...

Veríme, že deti sa opäť nájdu priestor na tvorivú hru, a tak sa posunú ďalej pri objavovaní fascinujúceho sveta umenia a jeho tajomstiev...

Katarína Kosánová

LÍNIOTVARY

Línia je jedným zo základných vyjadrovacích prostriedkov vo výtvarnom umení. Vo Fullovej tvorbe hrá dôležitú úlohu a pojem líniotvary, je pre nás smerodajný pre prvú miestnosť, ktorá sa stane začiatkom „príbehu od čiary k priestoru“. Výber reprodukcii prispôbujeme poznaným i nepoznaným dielam. Prvá skupina- poznané reprodukcie upozorní na nezávislý svet línií a tvarov vo Fullovej tvorbe, druhá- grafické diela predstavujú techniku grafiky a ďalšieho originálneho využitia línií v autorovej tvorbe.

Výber diel: DETI PRI MORI /výmena línií, obkresľovanie kamarátov/, HRAČKY /skladačka na magnetickej tabuli/, RYBY NA STOLE /pultík/

Dielo ponúkajú:

- líniotvary
- geometrické tvary
- nové experimenty

VIZUÁLNA PREDSTAVA:

OBJEKT 1: Keďže chceme deťom priblížiť práve líniotvary a ich možnú samostatnú existenciu, obraz Deti pri mori bude rozfázovaný na lineárnu a farebnú plochu, pričom lineárna bude prenesená na priehľadnú stenu pred farebnou. Vedľa deti budú kresliť líniotvary podľa svojich kamarátov, ktorí budú stáť za priehľadnou stenou a spolu s Fullovým pozadím vzniknú nové obrazy.

OBJEKT 2: Priehľadný stôl- pult so skleneným povrchom by mal deťom umožniť sledovať líniotvary z reprodukcie Ryby na stole inštalovanej pod sklom. Na skle budú línie a pod sklom zásuvka, do ktorej budú deti vkladat' rôzne farebné pozadia. Tie budú vopred pripravené, napr. pozadie mora, akvária, konzervy, trávy,...

OBJEKT 3: Reprodukcia Hračky a biela magnetická tabuľa. Z línií reprodukcie budú pripravené tvary na bielom podklade s čiernymi kontúrami. Deti budú skladať nové tvary, resp. napodobia líniotvary reprodukcie na magnetickej tabuli. Biele tvary splynú s bielym pozadím tabule, takže budú zreteľné predovšetkým línie. Takto sa deti dostanú do priameho kontaktu s konkrétnymi líniotvarmi obrazu.

TEXT:

LÍNIOTVARY /nadpis/ A FARBOPLOCHY

① LÍNIE Z OBRAZU MÔŽU ŽIŤ SAMOSTATNÝM ŽIVOTOM.
~~AJ TVOJE LÍNIE MAJÚ SVOJ VEĽMI PRÍBEH...~~
 NOVA LÍNIA VYTVORÍ NOVÝ PRÍBEH
~~VYMYSLI K FULLOVÝM FARBAM ZAUJÍMAVÚ LÍNIU.~~
~~JEDNÝM ŤAHOM OBKRESLI SVOJHO KAMARÁTA!~~

/Obekt 1/

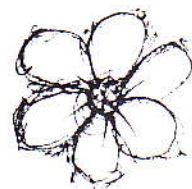
LÍNIE TVORIA OBRYSY, KONTÚRY A TVARY – LÍNIOTVARY. ~~PRIDAJ~~
~~K FULLOVÝM LÍNIOTVAROM RÔZNE FARBY.~~

/Objekt 2/

GEOMETRICKÉ LÍNIOTVARY

/Objekt 3/

FULLA: „OBRAZ SA TVORÍ LÍNIOTVARMÍ A FARBOPLOCHAMI.“

Prepojenie častí v prvej miestnosti bude založené na prechode od vyňatia línií z obrazov k líniám v grafike. Obe aktivity sú čierno-biele, bez farebných plôch. Tieto činnosti budú vedľa seba.

LÍNIA K LÍNII

Reprodukcie grafik Fullu nie sú chronicky známe. Tvoria samostatnú, veľmi invenčnú líniu Fullovej tvorby. Vychádzame s netradičnej hry s čiarami- líniami a vyplňovaním plochy. Technika grafiky dáva možnosť sprístupniť jej princíp.

Výber diel: SLON A TAPÝR /podlaha, magnetická tabuľa/

Dielo ponúka:

- línie a tvary
- grafika, technika grafiky
- pozitív, negatív

VIZUÁLNA PREDSTAVA:

OBJEKT 1: Objekt jednoduchého grafického lisu spolu s pripravenými štočkami /obrazy s geometrickými tvarmi z kartónu/ umožní deťom vyskúšať si techniku grafiky. Taktiež pochopia, že vytlačené obrazy sú farebne negatívne.

OBJEKT 2: Magnetické pásy na magnetickej tabuli vyzvú deti, aby „modelovali“ línie, aby nachádzali ich možnosti využitia vo vlastnom obraze. Budú nimi tiež vyplňať vopred vymedzený priestor vyňatý z Fullovho obrázku Tapýr. Opäť negatív – biela tabuľa a čierne línie. Na podlahe bude z fólie reprodukován obraz Slon.

TEXT:

GRAFIKA /Objekt 1/

SKÚS AJ TY UROBIŤ GRAFIKU:

NAFARBI ...

OTLAČ NA PAPIER...

HOTOVO!

ČIERNO-BIELE – BIELO-ČIERNE

POZITÍV – NEGATÍV /Tapýr na bielej tabuli, Slon na tmavej podlahe/

LÍNIA K LÍNII A VYPLNÍŠ TVAR TAPÝRA... /Objekt 2/

VTÁČIA KRAJINA

Výstava má ambíciu prezentovať tvorbu Fullu, upozorniť na výtvarné prostriedky a prvky jeho tvorby, ale aj sprostredkovať zábavu. Sám autor bol presvedčený, že umenie je hra... Aby deti nemali dojem prílišnej didaktickosti /hoci sa tomu chceme cez tvorivé aktivity vyhnúť/, ďalším premysleným posunom a „vytrhnutím“ niektorých prvkov z kompozície deťom ponúkame hru so skladačkami vo Vtácej krajine..

Výber diel: VTÁČIA KRAJINA /celá miestnosť/, VTÁK NAD CASABLANKOU /modely vtákov/

Diela ponúkajú:

- farebná grafika
- vtáky v priestore, aerodynamické tvary vtákov
- ilúzia krajiny

VIZUÁLNA PREDSTAVA:

Celá miestnosť bude vytvárať ilúziu krajiny vychádzajúcej z reprodukcie Vtáčia krajina. Tvary vtákov prevzaté z obrazu budú visieť zo stropu a tvoriť pohyblivé mobily, s ktorými budú deti môcť manipulovať. Riešená bude aj podlaha. Reprodukcia na stene je čierna grafika s bielymi líniami, podlaha bude zas v negatívnom uchopení. Na nej vyvýšené pulty – vyvýšené časti krajiny, budú slúžiť ako podložky skladačiek lietadiel a iných aerodynamických strojov s použitím tvarov z jednotlivých vtákov na reprodukciách. Tieto tvary na prvý pohľad evokujú aerodynamické tvary ako časti strojov /lietadlá, deltaplány, padáky, rakety/.

TEXT:

VTÁČIA KRAJINA /nadpis/

FULLA POVEDAL: „UMENIE JE HRA...“

NAOZAJ SA HRAL. NAPRIKLAD VTÁKY VYTVORIL Z AERODYNAMICKÝCH TVAROV, KTORÉ PRIPOMÍNAJÚ...

LIETADLO PADÁK AEROPLÁN RAKETU /na pultoch/

ZAHRAJ SA S FULLOVÝM UMENÍM! NAJDEŠ ... VTÁČIKOV?

UMENIA JE HRA... JE AJ HRA UMENIE?

3. miestnosť

(FARBOPLOCHY) FULLOVSKÉ FARBY

Ďalším dôležitým výtvarným prvkom je farba a farebná plocha. Pútavé spojenie oboch termínov /farba a plocha/ nám dáva názov /farboplocha/, ale aj zameranie ďalšej miestnosti. Fullove farebné plochy sú veľmi pôsobivé a neopakovateľné. Ak hovoríme o Fullovej červenej farbe, nemôžeme zabudnúť na žlté alebo čierne škvrny, ktoré ju ozvlášťujú...

Výber diel: SENNÍKY POD KRIVÁŇOM, TRAJA STAVBÁRI

Diela ponúkajú:

- Fullovská farebnosť
- zaujímavé farebné fragmenty
- farebné obrazové prvky

VIZUÁLNA PREDSTAVA:

OBJEKT 1: V miestnosti bude veľký objekt palety s výrezmi ako na klasickej palete. Každý výrez- nádoba bude reprezentovať konkrétnu farebnú plochu, ktoré spolu vytvoria najvýraznejšiu škálu Fullovských farieb cez farebné fragmenty vybraných reprodukcii. Tieto úlomky môžu deti vkladať do vyrezaných plôch na reprodukcii Traja stavbári a zároveň zisťovať, kde na obraze sa farby nachádzajú. /názov diela neuvedieme/

OBJEKT 2: Rozmerná reprodukcia obrazu Senníky pod Kriváňom. Typicky farebné plochy na vymedzených miestach deťom odhalia tajomstvá Fullových škvŕn. Budú to okienka rôznych tvarov, ktoré pri otváraní priehľadnej plochy budú meniť kompozíciu škvŕn.

OBJEKT 3: Zvonkohra založená na teplých a studených farebných tónoch vo Fullovej tvorbe. Zvončeky s Fullovými farbami visia zo stropu a tvoria dve skupinky teplých a studených farebných tónov. Teplých Fullovských tónov je evidentne viac a vydávajú jemnejšie zvuky. Zároveň zvukmi podporíme atmosféru miestnosti.

TEXT:

FARBOPLOCHY /nadpis/

FULLA: „ČO NAKRESLÍM, AJ TAK ZAMALUJEM.“

NIKTO NIKDY NESPOČÍTA, KOľKO JE NA SVETE FARIEB A FAREBNÝCH ODTIEŇOV. ALE DOKÁŽEŠ ROZOZNAŤ „FULLOVSKÉ“ FARBY?

Z FULLOVEJ PALETY... NÁJDI FARBOPLOCHY NA OBRAZE! /na palete/

VERÍŠ, ŽE FARBY MAJÚ TÓNY?

TEPLÉ FAREBNÉ TÓNY

STUDENÉ FAREBNÉ TÓNY

KTORÉ FAREBNÉ TÓNY MAL FULLA RADŠEJ?

A KTORÉ TÓNY SÚ NAJBĽIŽŠIE TEBE?

To povedal Galand o Fullovi???

ZÁTIŠIE

Cez líniu, tvar, farbu a plochu sa dostávame do časti, kde dôležitú úlohu zohráva trojrozmernosť. Pomocnú ruku podáva zátišie ako známy výtvarný žáner, ktorý vo Fullovej tvorbe excelluje. Tiež je zaujímavý pohľad na vývoj jeho zátišia, ktorý začína realistickým napodobením a končí /ak vôbec končí/ pri schematickom až minimalistickom zachytení objektov. Všade je však jasný priestor, ktorý Fulla opäť uchopuje svojším spôsobom použitím línie a farby. Chápeme to ako príbeh zobrazovania priestoru.

Výber diel: JABLKÁ, ZÁTIŠIE SO ZRKADLOM, ZÁTIŠIE S MLYNČEKOM, ZÁTIŠIE S DÁŽDNIKOM, ZÁTIŠIE S PALETOU

Diela ponúkajú:

- zátišie ako tému
- priestor
- aranžovanie
- palety, ateliér

VIZUÁLNA PREDSTAVA:

Zátišia budú spracované v priestore tak, že miestnosť bude farebne rozdelená na časti a na praktikábloch budú aranžované zátišia ako napodobeniny reprodukcii.

1. Jablká- realistické zátišie, ktoré bude prezentované cez zarámovanú reprodukciiu a jej napodobenie cez aranžovanie so skutočnými jablkami, príp. rekvizitami.
2. Zátišie so zrkadlom- zarámovaná reprodukcia a predmety zátišia v priestore ako plošné kulisy v divadle. Rozfázovaná reprodukcia.
3. Zátišie s dáždnikom- reprodukcia v strede, pred ňou obrázok dáždnika v inej fáze, po nej priestor na detskú improvizáciu. V akej ďalšej fáze je dáždnik. Deti si uvedomujú zachytenie predmetu, ale aj situácie, momentu.
4. Jedno zátišie uchopené dvakrát:
Zátišie s mlynčekom- silne kubistické, a teda aj jeho posun v realizácii v priestore bude kubistický. Priestor bude vymedzený dvomi stenami a podlahou. Mlynček z obrazu bude priestorový, ale každá strana bude vlastne reprodukciiou z obrazu.
Zátišie s mlynčekom- rozoberateľný objekt podľa predlohy. Deti majú možnosť uchopiť časti mlynčeka a stavať nové kompozície.
5. Zátišie s paletou- maliarske stojany, na ktoré budú deti kresliť vlastné zátišia. Vyzvané budú takým spôsobom, že na stene už budú visieť vopred nakreslené zátišia /realistické, jednoduché, aj geometrické/. Voľný priestor pre ostatné práce.

TEXT:

ZÁTIŠIE JE OBRAZ, KTORÝ ZACHYTÁVA PREDMETY V PRIESTORE.
NAPRIKLAD RYBY NA STOLE, JABLKÁ...

SÚ TVOJE OBRÁZKY VŽDY ROVNAKÉ? PRINÁŠAŠ DO NICH NIEČO NOVÉ?
NIEČO ZAUJÍMAVÉ?

NAKRESLI ZÁTIŠIE S OVOCÍM A VYMYSLI V ŇOM NIEČO NOVÉ A ZAUJÍMAVÉ!

ČARO FULLOVHO ZÁTIŠIA:

- ZÁTIŠIE PODĽA SKUTOČNOSTI /Jablká/
- ZJEDNODUŠENÉ ZÁTIŠIE /Zátišie so zrkadlom, Zátišie s daždníkom/
- ZÁTIŠIE Z GEOMETRICKÝCH TVAROV /Zátišie s mlynčekom, Zátišie s paletou/

FULLA: „MODERNÝ MALIAR NEMAŽUJE LEN TO, ČO VIDÍ, ALE AJ ČO O VECI VIE...“

5. miestnosť

DIVADLO V DIVADLE

Výber diel: SPIEVAJÚCE BENÁTKY a pôvodná hudba predstavenia, ďalšie návrhy divadelných scén, ilustrácie s prvkami divadla

Dielo ponúka:

-scénografia Fullu

-návrh scény

-ilustrácie s prvkami divadla – opona, dekorácie, figurálne kompozície

VIZUÁLNA PREDSTAVA:

Návrh scény podľa predlohy obsahuje tri priestorové objekty s možnosťou využitia ich kapacity. Každý bude vstupom do menšieho divadla, ktorého súčasťou sa stávajú aj deti.

Divadlo 1 bude skrývať vymieňateľné kulisy- reprodukcie Fullových návrhov divadelných scén, ktoré deti môžu meniť. V objekte sú kukátka- okienka a ďalšie otvory, cez ktoré ostatné deti pozorujú vnútro. Vnútri si deti vytvárajú vlastný svet.

Divadlo 2 je bábkovo-divadelná scéna s Fullovskou oponou. Deti zo spodu vedú bábky- postavičky zo známych rozprávok ilustrovaných Fullom. Návštevníci pred objektom môžu pozorovať malé bábkové etudy, ktoré hrajú deti ukryté za objektom a oponou. /Fullovské zvieratká/

Divadlo 3 má podľa návrhu šachovnicovú podlahu. Na nej budú asi metrové figúry z ilustrácií Fullu, ktoré sa budú ovládať zhora. /králi, kráľovné, sluhovia, kone/
Možná reprodukcia rozprávky do slúchadiel.

Na stenách inštalované malé otváracie okienka, po otvorení ktorých deti nájdu Fullove ilustrácie. Budú rôzne a úlohou detí bude nájsť tie, ktoré majú spoločné prvky s divadlom /opona, dekorácie,.../

TEXT:

DIVADLO V DIVADLE. /nadpis/

LÍNIOTVARY A FARBOPLOCHY V PRIESTORE MOŽU TVORIŤ DIVADELNÚ SCÉNU.

SCÉNA JE TELO DIVADLA A DUŠU MU DÁVAJÚ HERCI.
SKÚS AJ TY VDÝCHNUŤ DUŠU FULLOVEJ SCÉNE...

SPIEVAJÚCE BENÁTKY.

NÁJDEŠ ILUSTRÁCIE PODOBNÉ DIVADLU? /pri ilustráciách/

FULLA: „KEĎ MÁ UMELEC POCIT, ŽE SA VYJADRIL, DIELO JE SKONČENÉ.“ /pri východe/

6. miestnosť

NA BLŠOM TRHU /tvorivá dielňa/

Posledná miestnosť je opäť odľahčená zameraná na hru s Fullovými obrazmi, tvarmi a farbotvarmi. Celá línia od línie k priestoru vyúsťuje do tejto miestnosti, kde opäť umenie prezentujeme ako hru... Počítame so samostatným libretom pre tvorivú dielňu.

Výber diel: NA BLŠOM TRHU, DIEVČA S MLYNKOM

Dielo ponúkajú:

- detaily, ornamenty, kvety, dekorácie
- slovná hračka – liniotvary, farboplochy, nový pojem farbotvary

VIZUÁLNA PREDSTAVA:

OBJEKT 1: Rozmerná reprodukcia obrazu Dievča s mlynkom. Postava dievčaťa je reprodukcia na koberci /akoby gobelíne/, na ktorý deti cez suchý zips budú komponovať detaily z obrazu /srdiečka, mlynčeky, džbániky/.

OBJEKT 2: Reprodukcia Na blšom trhu bude objekt v priestore akoby pohľad zhora na trh. Z jednotlivých tvarov a detailov budú „vyrastať“ identické tvary na strunách a vytvoria tak záhradu detailov typických pre Fullu.

TEXT:

FULLA POVEDAL: OBRAZ TVORIA LÍNIO- TVARY A FARBO- PLOCHY...
POSKLADAJ Z TÝCHTO SLOV EŠTE JEDNO CELKOM NOVÉ! /FARBOTVARY/

FULLA: „OBRAZY SÚ PRE POTEŠENIE.“

UMENIE JE HRA... ZAHRAJ SA S FULLOVÝM UMENÍM!

Samostatne: REVÚCKA RODINA /vo vestibuje/

VIZUÁLNA PREDSTAVA:

Rozmerná reprodukcia Revúcka rodina, Postavy budú mať vyrezané otvory na tvárach a deti spolu s rodičmi si priložením tvárí vytvoria „novú Revúcku rodinku“...

TEXT:

TAKTO VYZERÁ RODINA Z DEDINKY REVÚCEJ. A AKO VYZERÁ TVOJA RODINA?